



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Maximi Tyrii Dissertationes

Maximus <Tyrius>

Lipsiae, 1774

XIX. 3. Vtrum, manente diuinatione, aliquid sit in nostra potestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51003)

καὶ ἀφαιρεμένων τὰ χεῖματα, προήσεται ὡς παίγνια
καὶ ἀσραγάλης ἀφαιρεμένους^h, καὶ ἀποθανεῖται ὡς
ὑπὸ πυρετῶ καὶ λίθου, εἰδὲν ἀγανακτῶν πρὸς τὰς
ἀποκτινῶντας.

quod si facultates quoque eius auferre parent, eas ille non
fecus, quam si crepundia eripiant aut talos, dimissurus est;
nec aliter morietur, quam si morbo aliquo, feбри puta aut cal-
culo, moriendum esset, neque mortis auctoribus succensabit.

Λ Ο Γ Ο Σ Ι Θ'.

Εἰ μαντικῆς ἕσηςⁱ, ἔστι τι ἐφ' ἡμῖν.

Ὅτε οἱ Μῆδοι^k ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐσρατεύοντο,
ἐχεῶντο οἱ Ἀθηναῖοι τῷ Θεῷ, τί χεῖ δεῶν,

DISSERT. XIX.

Virum, manente divinatione, aliquid sit in nostra potestate.

Cum Medorum exercitus Graeciam inuaderet, ad oraculum
Athenienses confugerunt, ut ex Deo intelligerent, quid
aduersus

h προήσεται, ὡς παίγνια καὶ
ἀσραγάλης, ἀφαιρεμένους,] Scribo
ἀφαιρεμένοις et distingo quem-
admodum vides. *dimittet* eas,
tanquam crepundia et talos,
eripientibus: non, talos ereptos.
licet enim voce ἀφαιρέμενος
saepe vtatur Maximus sensu
Passiuo, tamen cum ἀφαιρεμέ-
νων in verbis modo praecedentibus
Aetivē posuisset, ab ea
significatione in eadem sen-

tentia vix, opinor, recessisset,
sed dixisset potius ἀφαιρέντων-
vt XXXVI. 5. κατεγέλα, ὡσπερ
ἡμεῖς τῶν σμικρῶν παιδῶν, ἐπειδὴν
ὀρωμεν αὐτὰς περὶ ἀσραγάλης σπυ-
δάζοντας, τύπτοντας καὶ τυπτομέ-
νας, ἀφαιρέντας καὶ ἀφαιρεμένους.
Deinde: pro πυρετῶ καὶ λίθου,
forte scribendum, ἢ λίθου non
enim vult dicere ab *viroque*
moriurum; sed ab *viroque*. M.

DISSERT. XIX. vulgo III.

i Εἰ, μαντικῆς ἕσης,] Vulgo
Περὶ τῶ, εἰ μαντικῆς etc. Nos
Reg. et Harleian. repraesentamus.
Hanc autem dissertationem Latine vertit
H. Grotius in libro, quo philosophorum
sententias de Fato complexus est, p. 63. seqq.

Sectio α.

k οἱ Μῆδοι] Aeschylus in
Persis v. 236.

Καὶ σρατός τοιοῦτος ἕρξας πολλὰ
δὴ [Μήδους] κακά.

Vbi scholiastes, Μήδους δέ, in-
quit, τὰς Πέρσας εἰρηκεν. Sic
passim

ἐπιόντος αὐτοῖς βαρβαρικῆς γόλης, ἵππων Μηδικῆς, ἀρμάτων Περσικῶν, ἀσπίδων Αἰγυπτίων· εἶποντο δὲ καὶ σφενδονῆται Κᾶρες, καὶ ἀκοντισαὶ Παφλαγῶνες, καὶ πελτασαὶ Θραῖκες, καὶ ὀπλίται Μακεδόνες, καὶ Θεσσαλικὸν ἵππικόν· ἐχρῶντο ἔν τῷ Θεῷ οἱ Ἀθηναῖοι, τί χρεὴ δρᾶν, ἐπιόντος ταῖς Ἀθήναις τοσούτη κακῆ. Ὁ δὲ αὐτοῖς χρεᾶ, φράττεσθαι τὸ ἄστυ ξυλίνῳ τείχει κ Θεμισοκλῆς λέγει, ὅτι οἱ δοκεῖ τὸ ξύλινον τείχος αἰ τριήρεις εἶναι. Συνεδόκει ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀναστάντες ἐκ τῆς ἄστεος ἐς τὸ τείχος τῆς Θεᾶς μετακίσθησαν. Εἰ ἔν οἱ Ἀθηναῖοι τότε τῷ μὲν Θεῷ συμβουλευέσθαι περὶ τέτων ἐκ ἠΐθελον, νῦν δὲ ἔχοντι ἀνδρῖ, καὶ δυναμένῳ

aduersus tantam classis barbaricae vim faciendum sibi esset: videbant equitatum Medorum, currus Persarum, clypeos Aegyptiorum; sequebantur et funditores e Caria, et sagittarii e Paphlagonia, et velites e Thracia, et cataphracti e Macedonia, et equites rursus e Thessalia: quaesiuerunt ergo ex oraculo illi, quidnam potissimum tanto in malo sibi faciendum esset. Deus oraculum dat illis, urbem ut ligneo muro cingerent. Videri sibi Themistocles ait, ligneo muro triremes designari. Res Atheniensibus placuit, relictaque urbe sua, muros, quos oraculum iusserat, conscenderunt. Si ergo hoc in discrimine nihil oraculi voce sibi opus esse Athenienses putassent; sed prudentis potius viri, qui e re nata tum proprias

passim Thucydides et alii loquuntur. Ad ius scholiasten ad Aristophanis Aues v. 485.

κ φράττεσθαι τὸ ἄστυ ξυλίνῳ τείχει.] Ammianus Marcellinus XXIII. 5. *Oracula dubia legimus, quae non nisi casus discernere postremi; ut fidem vaticinii Delphici — quae Atheniensibus ad certandum contra Medos oblique destinauerat mare.* Oraculi verba seruantur Herodotus VII. 141. Phi-

lostratus Vit. Sophist. Prooem. p. 481. Luciani scholiastes ad Iou. Trag. tom. II. p. 12. et Theodoretus Ther. p. 140.

Τείχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύσπα Ζεὺς.

Hinc emendandus est scholiastes Aristidis tom. II. p. 186. ed. Oxon. apud quem τριτογενεῖς perperam legitur. Vide Corn. Nepotem Themist. cap. II. Iustinum II. 12. Plutarchum Them. pag. 116. D. Dionem

ἐκλογίσεσθαι καὶ τὴν παρεῖσαν δύναμιν, καὶ τὴν ἐπιῖ-
σαν παρασκευὴν, καὶ τὸν μέλλοντα κίνδυνον, καὶ τὴν
ὑποφαινομένην ἀσφάλειαν· τί εἰκὸς συμβελεῦσαι ἂν
τὸν ἄνδρα τῆτον καταδέεσερον τῆς χρησμοδίας τῆ Θεῶ;
Ἐγὼ μὲν οἶμαι ἔδὲ αἰνίγματος ἂν ἐδεήθη πρὸς αὐτὸς,
ἔδὲ τεύχεος ἀμφισβητησίμου· ἀλλ' εἶπεν ἂν ὧδέ πως·
ὦ Ἀθηναῖοι τῶν μὲν λίθων καὶ τῶν οἰκοδομημάτων ἐξ-
ισασθε τῷ βαρβάρῳ, αὐτοὶ δὲ πανοικησία, αὐτοῖς παι-
σίν¹, καὶ ἐλευθερία, καὶ νόμοις, ἴτε ἐπὶ τὴν θάλατ-
ταν· ὑποδέξονται δὲ ὑμᾶς τριήρεις, ἱκανὰ καὶ σώζων
φέρουσαι, καὶ νικᾶν μαχόμεναί.

β'. Τί δὴ ποτ' ἔν οι ἄνθρωποι ἐπὶ τὰ μαντεῖα
παραγίγνονται, ἀμελήσαντες τῆς παρὰ τῆ ὁμοίᾳ συμ-
βλήῃ; ἢ διότι γνώμη μὲν ἀνθρώπων ἐπισφαλές, καὶ
ἄπιστον, καὶ ἐπίφθονον, καὶ κίβδηλον, καὶ ἐκ αἰεὶ ὅμοιον,

prias vires, tum hostiles recte perpendere, nec minus de pe-
riculo, quam de fiducia, si quam in virtute sua repositam ha-
bebant, recte iudicare potuisset: minusne sapienter eum ho-
minem responsum fuisse putamus, quam oraculum? Meo
iudicio nec obscure loqui opus fuisset, nec de ambiguo muro
egisset; sed hoc potius modo sententiam suam proposuisset:
Me auctore, hos lapides, Athenienses, quos videtis, et hos
muros, barbaro relinquetis; ipsi vero, cum tota familia ve-
stra, vestrisque liberis, libertate item, ac legibus, ad mare
ibitis: hic vos triremes excipient, quae et capere vos, et ser-
vare, et pugnare pro vobis, et victoriam vobis parere poterunt.

2. Cur ergo ad oracula confugiunt homines, nec potius
ab hominibus consilium petunt? At quia consilium humanum,
ut tutum minus, minusque certum, ita invidiae obnoxium est,
nec probum vsquequaque, aut sui simile esse, et ad finem suum
peruenire

Dionem Chrysostomum Orat.
XXV. p. 281. denique Syne-
sium de Insomn. p. 135. D. et
nostrum XXXV. 6. Rem tradit
et auctor Ἰπποθῆσεως in Persas
Aeschyli p. 122.

Ἐ αὐτοῖς παισίν, [κτθ'] ἐλευθε-
ρίᾳ, Vulgo deest vox penul-
tima, quam suppeditarunt
Reg. et Harleian.

καὶ ἔκ ἐν παντὶ εὐσοχον· τὸ δὲ θεῖον κατὰ μὲν τὴν ὑπεροχὴν πιστὸν, κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν δόκιμον, κατὰ δὲ τὴν πείραν εὐσοχον, κατὰ δὲ τὴν τιμὴν ἀνεπίφθονον; Θεῶ δὲ μαντεία καὶ ἀνθρώπων νῆς ^m (τολμηρὸν μὲν εἶπεῖν, φράσω δὲ ὁμῶς) χεῖμα συγγενές, καὶ εἴπερ τι ἄλλο ἄλλω ὁμοιον, ἔδὲν ἂν εἴη ἐμφερέστερον ἀρετῆς ἀνθρωπίνης γνώμη Θεῶ. Μὴ τοίνυν ἀπόρει, μήθ' ὄντινα τρόπον τὸ αὐτεξέσιον τῆς ἀνθρωπίνης γνώμης χεῖται μαντικῇ, μήθ' ὅπως, ἀληθεύσεως τῆς μαντικῆς, δύνατά τι καὶ ἀνθρώπου γνώμη· περὶ γὰρ ὁμοίᾳ πράγματος σκοπεῖς· τὸ γὰρ αὐτὸ ἐρωτᾶς, καὶ ἀπορεῖς, καὶ ἀνασρέφεις, ἐξὸν τὸ πᾶν διελέσθαι, ὡς δεῖ.

γ. Οὔτε τὸ θεῖον πάντων εὐσοχον ⁿ, ἔτε τὸ ἀνθρώπινον πάντων ἄσοχον καὶ περὶ μὲν τῶ ἀνθρωπίνῃ

peruenire solet; diuinum contra, et praestantia sua fidem sibi, et veritate auctoritatem conciliat, nec vnquam a scopo suo aberrat, qui eo vtitur, et inuidiam humanam maiestate sua excēdit? Imo praescientia diuina et mens humana (quamuis enim audacia fit in verbo, dicetur tamen) res cognatae sunt; vt si quid aliud vsquam, nihil fit similius, quam virtus hominis et consilium Dei. Noli ergo dubitare posthac, aut quomodo homo, cum liberi arbitrii sit, diuinatione vtatur; aut quomodo, salua diuinationis veritate, aliquid humana seruet prudentia, quod in potestate sua sit positum; simillima enim sunt de quibus agis: idem est, quod quaeris, quod in dubium vocas, quod voluis et reuoluis toties, cum sine vlla molestia totum, vt oportet, possis distinguere.

3. Nec enim omnia ad finem suum diuina dirigit potentia, nec vbique a fine suo aberrat homo: et de humana quidem

Sectio β'.

m καὶ [ἀνθρώπων] νῆς,] In Harl. est ἀνθρώπου νῆς, quod rectius.

Sectio γ'.

n οὔτε τὸ θεῖον πάντων εὐσοχον,] Deum summum esse παντοδαῆν, exceptis Epicureis et similibus fatiunt hominibus, statuere

philosophi, praecipue vero Platonici. Vide Tob. Pfannerum Theol. Gent. cap. II. §. 29. et P. D. Huetium Alnet. Quaest. lib. II. cap. II. §. 16. Nam confiteri esse Deum, et negare praescium futurorum, apertissima insania est, quod ait Augustin.

νόμος καὶ αὐθις ῥητέον °. τὸ δὲ θεῖον δοκεῖ σοι γινώσκειν
πάντα ἐξῆς, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ, καὶ τὰ τίμια
καὶ τὰ ἀτίμια; φεῖδομαι τῶν ῥημάτων, καὶ αἰδῶς με τῷ
θεῷ ἔχει· σεμνὸν γὰρ τι τὸ πάντα εἰδέναι, καὶ ἀριθμὸν

dem mente alias. Nunc illud audire ex te velim, vtrumne
fcire omnia diuinam mentem existimes, turpia et honesta,
digna atque indigna. Equidem pudet me referre singula,
ne minus digne de Deo loqui videar: res enim videlicet

Augustin. C. D. v. 9. Scilicet
Platonis erat sententia, *num-
quam se Deum cum homine
communicare*, sed per daemo-
nas omnes praesagiorum species
regi. Vide Apuleium de Deo
Socr. pag. 673. 674. Ipse
Plato Sympos. pag. 327. G.
Διὰ τῆς (δαμονίων γένεσ) καὶ
ἢ μαντικῆ πᾶσα χωρεῖ — θεός
δὲ ἀνθρώπων ἢ μίγνυται. Adis
et Alcinoium cap. XV. Martia-
num Capellam lib. II. p. 38.
Porphyrium de Abstin. II. 38.
Plutarchum de Orac. Def.
pag. 417. 418. ac Theodoretum
Therap. X. pag. 136. 137.
Hoc igitur effatum de Daemo-
nibus, qui Dii passim nomi-
nantur, est intelligendum.
Euripides Iphig. Taur. v. 570.

οὐδ' οἱ σοφοὶ γε δαίμονες
κεκλημένοι

Πτηνῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέτεροι.

Πολὺς ταραγμὸς ἔν τε τοῖς
θεῖοις ἔνι

Ἐν τοῖς βροτοῖσι.

Sic Pfellus de Oper. Daem.
p. 145. statuit Daemonas πρό-
γνώσειν ἔχειν· πλὴν ἔτε τὴν αἰτιώδη
καὶ σοεράν, ἔτε τὴν ἐπισημονικὴν,
τὴν συμβολικὴν δὲ μόνην· διὸ καὶ
διαπίπτειν ὡς τὰ πολλά. De ho-

prae-
rum vanitate dixit Minucius
Felix Oct. cap. XXVI. XXVII.

Ibid. οὐτε τὸ θεῖον etc.] Hic,
vt mihi videtur, non adeo fe-
liciter distinxit Cl. Editor, qui
nouam Sectionem ab his ordi-
tur, pendente adhuc Aucto-
ris *Diuisioi* °, cuius haec sunt
pars. Ita: τὸ γὰρ αὐτὸ ἐρωτᾶς,
καὶ ἀπορεῖς, καὶ ἀνασρέφεις, ἐξόν τὸ
πάν διελέσθαι ὡς δεῖ, οὐτε τὸ
θεῖον πάντων ἔυσοχον, ἔτε τὸ ἀν-
θρώπινον πάντων ἄσοχον. Et iam,
si velis, pone Sect. γ'. καὶ περὶ
μὲν τῷ ἀνθρώπινου etc. M.

ο περὶ μὲν τῷ ἀνθρώπινου [νόμος]
καὶ αὐθις ῥητέον.] Heinsius legit
ἀνθρώπινου νῆ. Repone vero, περὶ
μὲν τῷ ἀνθρώπινου [μοι] καὶ αὐθις
ῥητέον. Scilicet ἀνθρώπινον et
θεῖον absolute iam posuit.

Ibid. τῷ ἀνθρώπινου νόμος] Hein-
sius legit νῆ. speciosius quidem
hoc quam istud: sed neutrum
eorum a Maximo fuisse puto,
quia Diuisio eius erat, τὸ θεῖον
et τὸ ἀνθρώπινον, non, τὸ θεῖον
et ὁ ἀνθρώπινος νῆς vel νόμος, ab-
leganda igitur videtur vox
inutilis, quae ortum forte ha-
buit a praecedente syllaba νῆ.
Pro ea Cl. Editor coniicit
μοι. M.

ψάμμων ρ, καὶ θαλάττης μέτρα, καὶ ξυνιέναι ἀτόπη
λέβητος ἐφομένῃ ἐν Λυδοῖς· καὶ δηλαδὴ πᾶσι τοῖς θεο-
μενοῖς θεσπίζει ὁ θεὸς τὸ ἀληθὲς μαθεῖν, καὶ συμ-
φέρει, καὶ μέλλῃ ρ ὁ μαθὼν, ἀδικῶν ὢν, πλεονεκτή-
σειν. Δεινῶς τινα πολυπράγμονα ἤγῃ τὸν θεόν, καὶ
περιεργον, καὶ εὐήθη, καὶ μηδὲν τῶν ἐν τοῖς κύκλοις
ἀγειρόντων διαφέροντα, οἱ δὲ οὖν ὀβολοῖν τῷ προσυχόντι
ἀποθεσπίζουσιν. Ἐγὼ δὲ μὴ ὅτι θεόν, ἀλλ' ἔδὲ ἀνδρᾶ
ἀγαθὸν ἀξιώ ἐπιπηδᾶν τῷ ἀληθεῖ· ἔδὲν γὰρ σεμνὸν τὸ
τάληθῆ λέγειν, εἰ μὴ γίγνοιτο ἐπ' ἀγαθῷ τῷ μαθόν-

praeclara est scire omnia, arenarum numerum, maris spa-
tium, tum si qui forte absurdus in Lydia lebes coquitur: ni-
hil enim, ut illi volunt, quaerere aliquis possit, de quo non
verum ipsum respondere possit Deus, siue id e re futurum sit
eius, qui quaerit, seu contra; nec refert, an iniustus aliquis
oraculum accedat, ut praeter fas aliena inuadat. Equidem
ardelionem potius mihi narras, quam Deum, mireque curio-
sum ac vanum; similem mendicis illis, qui in triuiis stipem
colligunt, et duobus obolis obuio cuique ventura praedicunt.
Ego vero non Deo tantum, sed et viro bono indignum esse
puto, ut occasione qualibet verum dicere occupet; nec enim
res per se praeclara est verum dicere, nisi id cum utilitate fiat
eius,

ρ ἀριθμὸν ψάμμων,] Vide Dif-
fert. XVII. §. 6.

ρ θεσπίζει ὁ θεὸς τὸ ἀληθὲς
μαθεῖν, καὶ συμφέρει, καὶ μέλλῃ
Legō θεσπίζει ὁ θεός. καὶ τὸ ἀλη-
θὲς μαθεῖν συμφέρει etc.

Ibid. καὶ δηλαδὴ πᾶσι etc.]
Non assequor huius senten-
tiae propositum, prout habet
Contextus. Istud vero, καὶ συμ-
φέρει, aenigma est. Clare au-
tem video ex sequentibus hic
esse Dialogismum, et Obiectio-
nem ab Aliquo illatam in istis
καὶ δηλαδὴ etc. ideo ad priorem

Editionem ita distinxeram,
ἐφομένῃ ἐν Λυδοῖς. καὶ δηλαδὴ
πᾶσι etc. cui Obiectioni respon-
det Noster verbis proxime se-
quentibus, Δεινῶς τινα πολυπράγ-
μονα etc. et pro καὶ συμφέρει,
conieceram καὶ εὐφέρει, quia
eo plane ducebat Maximi re-
sponsum infra, ἔδὲν γὰρ σεμνὸν
τὸ τάληθῆ λέγειν, εἰ μὴ γίγνοιτο
ἐπ' ἀγαθῷ τῷ μαθόντος. His mihi
saltem satisfeceram in obscuro
hoc loco. Cl. Editor legit,
θεσπίζει ὁ θεός. καὶ τὸ ἀληθὲς
μαθεῖν συμφέρει etc. quod non
intelligo. M.

τ διαφέ-

τος. Οὕτω καὶ ἰατρὸς νοσῶντα ἑξαπατᾷ, καὶ στρατη-
γὸς στρατόπεδον, καὶ κυβερνήτης ναύτας, καὶ δεινὸν
ἐδέν. Ἄλλα ἤδη καὶ ψεῦδος ὤνησεν ἀνθρώπους, καὶ τὰ
ληθές ἐβλάψεν. Εἰ μὲν οὖν ἄλλο τι ἡγῆ εἶναι τὴν μαν-
τικὴν, ἢ νῦν θεῖον, διαφέροντα τῷ ἀνθρωπίνῳ ἀκρι-
βεῖα^τ καὶ βεβαιότητι, νόμιζε πολεμεῖν λόγον λόγῳ^ς.
Εἰ δέ ἐστιν ἐδέν ἀλλοιότερον, ἢ ὅσον τὸ ἐξ ἡλίου φῶς τῷ
ἐκ πυρός, φῶς δὲ ἐκάτερον ἀγάπα μὲν τὸ λαμπρότε-
ρον, μὴ ἀτίμαζε δὲ τῇ διαίρεσει τὸ ἀμαυρότερον.
Ἄλλ' ἡγῶ τὸ πᾶν τῆτο ἀρμονίαν τινὰ εἶναι ὀργάνῳ μυ-
σικῷ, καὶ τεχνίτην μὲν τὸν Θεόν, τὴν δὲ ἀρμονίαν αὐ-
τὴν ἀρξαμένην^τ παρ' αὐτῷ, δι' ἀέρος ἴσσαν, καὶ γῆς,
καὶ θαλάττης, καὶ ζώων, καὶ φυτῶν, ἐμπροσῆσαν μετὰ

eius, qui audit. Ita saepe medicus aegros, dux exercitum,
gubernator fallit nautas; nec hoc in iis reprehenditur. Quid,
quod mendacia saepe profunt hominibus, nocet contra veri-
tas? Quare si aliud diuinationem esse existimas, quam men-
tem diuinam, quae accurata stabilique scientia differt ab hu-
mana, eadem opera existimare potes rationem cum ratione
pugnare. Sin contra fateris non aliter differre haec duo,
quam solis lumen a lumine ignis nostri, cum utrumque sit
lumen; per me licet ut id, quod magis lucet, praeferas,
dummodo ne id, quod minus lucet, in diuisione tua exclu-
das. Quin potius sic statue: vniuersum hoc harmoniam esse
quandam instrumenti musici, cuius artifex fit Deus; eam au-
tem harmoniam incipere a Deo, a Deo per aerem, per ter-
ram, per mare, per animalia omnia transire et plantas: quia
autem simul ac digressa est a Deo, diuersas, dissimilesque
naturas

^τ διαφέροντα τῷ [ἀνθρωπίνῳ]
Heinsius edidit διαφέροντα νῦν
ἀνθρώπῳ. At codices plerique
dant τῷ ἀνθρώπῳ, vnde τῷ ἀν-
θρωπίνῳ bene reposuit H. Ste-
phanus, eamque coniecturam
praestat Harleian. Quapropter
sic edidi.

^ς πολεμεῖν λόγον λόγῳ.] Vulgo
λόγῳ λόγον. Contra codices.

^τ ἀρμονίαν αὐτὴν] Mallem di-
stinguere et legere, τὸν Θεόν
τὴν δὲ ἀρμονίαν ταύτην, ἀρξαμένην
etc. et paullo ante melius pone-
retur ὑποσημῆ quam plena Di-
stinctione post τὸ ἀμαυρότερον. M.

Seclio

τῆτο εἰς πολλὰς καὶ ἀνομοίους φύσεις, συντάττει τὸν ἐν αὐταῖς πόλεμον ὡς κορυφαία ἀρμονία, ἐμπεισῶσα εἰς πολυφωνίαν χορῶν, συντάττει τὸν ἐν αὐτῇ θόρυβον.

δ'. Τίς δὲ ὁ τρόπος τῆς θείας τέχνης, ὀνόματι μὲν εἰπεῖν ἐκ ἔχῳ, εἴση δὲ αὐτῆς τὴν δύναμιν ἐξ εἰκότος, οἷα δήποτε ^u. Ἐθεάσω νεῶν ἐρύσεις ἐκ θαλάττης ἀνω, καὶ λίθων ἀγωγὰς ὑπερφυῶν κατὰ μέγεθος, παντοδαποῖς ἐλιγμοῖς καὶ ἀνατροφαῖς ὀργάνων, ὧν ἕκαστον πρὸς τὸ πλησίον τὴν ῥώμην νεμάμενον ^x, ἕτερον ἐξ ἑτέρου διαδεχόμενον τὴν ἀγωγὴν, κινεῖ τὸ πᾶν καὶ τὸ μὲν ὅλον ἔχει τὴν αἰτίαν τῶν ἔργων, συνεπιλαμβάνει δὲ τι αὐτῷ καὶ τὰ μερικά ^y. Κάλει τοῖνυν τεχνίτην μὲν τὸν Θεόν, ὄργανα δὲ τὰς λογισμὸς τὰς ἀνθρωπίνους,

naturas inuenit; iis se miscet, diuersitatemque, quae in illis est, conciliat ac componit; non aliter, quam suprema harmonia diuersitatem, quae in toto choro est, moderatur ac temperat.

4. Et modum quidem, quo diuina haec ars procedit, verbis exprimere non possum, delineare tamen qualicumque similitudine possum. Vidistine vnquam naues in terram subduci, aut ingentes saxorum moles impelli? quod variis instrumentorum motibus conuersionibusque fieri solet, quorum singula singulis vim addunt aliquam, atque inuicem ita mouentur, vt vniuersum pondus, promoueant. Hic enim cum tota instrumentorum compago id facere dicatur, aliquid tamen partes conferunt. Ita statuatur ipsum artificem esse Deum, machinas

Sectio 9'.

^u ἐξ εἰκότος, [οἷα δήποτε.] Heinfius emendat οἷας δήποτε. Harleian. dat ἡ οἷα. Reg. ἡ οἷα. Lege ἐξ εἰκότος. [ἡ εἰ] δήποτε ἔθεάσω — κινεῖ τὸ πᾶν;

^x τὴν ῥώμην νεμάμενον,] Orinor ῥύμην, impetum. Helychius. ῥύμη, ὄρμη. saepe a Nostro et aliis in hoc sensu usurpata vox. τῶν ὄρμη τὴν ῥύμην,

impetum cursus, Heliodorus IV. 4. Vide et Ach. Tatium lib. I. p. 45. vbi eadem varietas in Codicibus. M.

^y συνεπιλαμβάνει δὲ τι αὐτῷ καὶ τὰ μερικά. Κάλει etc.] Lege, καὶ τὰ μερῆ. Κάλει etc. cui opponitur τὸ ὅλον, vt saepe. Syllaba vltima in μερικά est repetitio primae in κάλει; quod saepe accidit. M.

z τέχνην

τέχνην δὲ τὴν ἀνθρωπίνην σπῶσαν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἀγωγὴν τῆς εἰμαρμένης. Εἰ δέ σοι καὶ σαφεσέρας εἰκόνας δεῖ, νόει μοι στρατηγὸν μὲν τὸν Θεὸν, στρατείαν δὲ τὴν ζῶην, ὀπλίτην δὲ τὸν ἀνθρώπον, σύνθημα δὲ τὴν εἰμαρμένην, ὄπλα δὲ τὰς εὐπορίας, πολεμίους δὲ τὰς συμφοράς, σύμμαχον δὲ τὸν λογισμὸν, ἀριστείαν δὲ τὴν ἀρετὴν ἄ, ἦτταν δὲ μοχθηρίαν, μαντικὴν δὲ τὴν τέχνην αὐτὴν τὴν

nas rationes humanas, humanam rursus artem, quae nos ad fatale decretum trahit. Quod si magis etiam perspicuam similitudinem requiris, finge Deum esse ducem, militiam vitam nostram, militem hominem, tesseram fatum, arma facultates homini concessas, inimicos calamitates, socios belli rationem, victoriam virtutem, cladem improbitatem, diuinationem

verò

ἡ τέχνην δὲ τὴν [ἀνθρωπίνην] Vel aliquid deest, uti quidem censuit H. Stephanus; vel potius, quemadmodum pato, vox ἀνθρωπίνην in mendo cubat. Auctore, nisi fallor, volente, rescribo τέχνην δὲ τὴν [θεῖαν προνοίαν.] σπῶσαν ἡμᾶς etc. Hierocles apud Photium cod. CCXIV. p. 552. Εἰμαρμένη τῶν ἐκβαίνοντων κατὰ τὸν τῆς [προνοίας] θεσμὸν δικασικὴ τῆ θεῆ ὑπάρχει ἐνέργεια, τάξει γὰρ εἰρήμῃ πρὸς τὰς προαιρετικὰς ὑποθέσεις τῶν αὐτεξισίων ἔργων ἐπανορθωμένη τὰ κατ' ἡμᾶς. Vide sis et Codicem CCLII. p. 1384.

Ibid. τέχνην δὲ τὴν ἀνθρωπίνην, σπῶσαν ἡμᾶς, etc.] Dixi alibi (Coniect. ad Lysiae Orat. XVI. pag. 576.) pro τὴν ἀνθρωπίνην legi debere τὴν μαντικὴν: nec sententiam muto. immo iam video Maximum non potuisse aliter scribere. nisi enim ita legatur, deerit ipsa Res cuius causa

Comparatio haec instituebatur, nempe μαντικὴ. Vates, inquit, consulimus, et eorum monitis paremus; non repugnantibus interea, hanc ipsam μαντικὴν esse Dei artem et methodum per quam trahit nos πρὸς τὴν εἰμαρμένην, ad fatale decretum, ad istud quod de nobis Providentia eius ante statuerat et decreuerat. sic in sequenti similitudine, a *Militia* sumpta, μαντικὴν vocat, pariter atque in hac, τὴν τέχνην αὐτὴν etc. Mox, pro μοχθηρίαν scribe τὴν μοχθηρίαν. vide singula praecedentia. M.

ἢ ἀριστείαν δὲ τὴν ἀρετὴν,] Pacius vertit, *fortitudinis praemium, virtutem*. Legit igitur ἀριστεῖον, quomodo reponendum putavit Heinsius. Male, prout arbitror; nam virtus non est fortitudinis praemium, sed ipsa fortitudo.

Sectio

ἐκ τῆς παρασκευῆς ἐπισημένην τὸ μέλλον. Καὶ γὰρ κυβερνήτης ναῦν ἔχων, καὶ εἰδὼς τὰ ὄργανα, καὶ τὴν θάλατταν ὄρῳν, καὶ αἰσθανόμενος τῶν πνευμάτων, οἶδε τὸ ἀποβησόμενον· καὶ στρατηγὸς στρατόπεδον ἔχων, καὶ τὰ ὄπλα εἰδὼς, καὶ τῆς παρασκευῆς μεμνημένος, καὶ τῶν πολεμίων αἰσθανόμενος, οἶδε τὸ ἀποβησόμενον· καὶ ἰατρός τὸν κάμνοντα ἰδὼν, καὶ τῆς νόσου ξυνεὶς, καὶ τῆς τέχνης αἰσθανόμενος, οἶδε τὸ ἀποβησόμενον. Ὁρᾷς τὸ πλῆθος τῶν μάντεων, ὡς σαφεῖς, ὡς τεχνικόν, ὡς εὐσυχόν. Εἰ μὲν ἔν τὸ ἐφ' ἡμῖν αὐτὸ ἦν καθ' αὐτὸ, ἀπήλλακτο δὲ εἰμαρμένης, ἔδεν ἔδει μαντικῆς· εἰ δὲ ἀνακράταται τὸ ἐφ' ἡμῖν τοῖς ὅλοις, μέρος ὄν καὶ τῆτο τῆς εἰμαρμένης, κατὰ μὲν τὸ ἀναγκαῖον ἢ μαντικῆ γήσεται, κατὰ δὲ τὸ δῆλον ἢ μὴ, βεβλή ἔσεται.

ε. Ἢδη δὲ καὶ τῶ ἀναγκαίῳ γνώμη καὶ ἡ μαντικῆ^b δηλωτικῆ. Πῶς καὶ τίνα τρόπον ἑκατέρω; Λύχμῶς

vero esse eam artem, quae ex apparatu praesenti futura coniciat. Gubernator enim, si nauem habeat, et instrumenta norit, quae requiruntur, si mare inspiciat, ventos obseruet, quid futurum sit nouit: dux, si exercitum habeat, et arma sua sciuerit, et de necessario apparatu cogitauerit, et hostium aduentum praeuiderit, exitum nouit, et medicus, si aegrum videat, et morbum intelligat, et artis suae sibi sit concilius, quid futurum sit, non nescit. Vides quanta sit hariolorum copia, quam certa, quam artificiosa, quam prudens. Si igitur, quod in potestate nostra est, ex seipso tantum penderet, non opus esset diuinatione: cum vero id ipsum cum toto cohaereat, tanquam pars quaedam et ipsa fati, id, quod necessitati subiicitur, diuinationem statuat; quod vel certitudinem vel incertitudinem rei futurae respicit, consultationi subiiciatur.

5. Quid, quod de necessariis quoque, et humana mens, et diuina iudicat scientia? Quomodo, dices, vtraque? Sane
ficcitates,

Sectio 6.

^b γνώμη καὶ ἡ μαντικῆ] Videtur deesse ἢ ante γνώμη, vt in sequenti. Γνώμη vero hoc loco

est Humana mens: nisi desit vox ἀνθρώπινη vel ἀνθρώπος, quem admodum semper alibi in hac Dissertatione loquitur. infra quidem

μὲν, καὶ ἐπομβρίας ^c, καὶ σεισμὸς γῆς, καὶ πυρὸς ἐκβολὰς, καὶ πνευμάτων ἐμβολὰς, καὶ ἀέρων μεταβολὰς ὁ Θεὸς οἶδε μόνος, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων ὅσοι δαιμόνιοι. Οὕτω καὶ Φερεκύδης σεισμὸν Σαμίους προεμήνυσε ^d, καὶ Ἴπποκράτης Θετταλοῖς προσίοντα λοιμὸν ^e,

ficcitates, pluviarum penuria, et terrae motus, et eruptiones ignium, et ventorum impetus, et mutationes aeris, non Deus praevideat tantum, sed et diuini ingenii viri. Ita terrae motum Pherecydes Samiis, et imminentem pestem Thessalis

Hippo-

quidem sect. 8. ponit τοῖς λογισμοῖς simpliciter pro humanis ratiocinationibus, et opponit eas τῇ μαντικῇ. sed, quod magis mirum est, sect. 6. τὴν ἀρετὴν, si sana sit vox, dicit simpliciter pro τὴν τῆ νῆ ἀνθρωπίνε (vel τῆς γνώμης ἀνθρωπίνης) ἀρετὴν ubi idem opponitur ἡ μαντικῇ. Sed in hac libertate usus verborum Magistrum suum Platonem sequebatur, prout ipse de se fateretur Diff. XXVII. 4. M.

^c Αὐχμὸς μὲν, καὶ [ἐπομβρίας,] Vulgo ἀνομβρίας, in quam vocem eadem cadit potestas ac in αὐχμὸς, vt hoc modo pura putat fiat ταύτολογία. Harleian. ἐπομβρίας, quod imbrium copiam denotat; idque, cum commodissimum fit, recepi. Aristophanes Nub. v. 1118.

Ὡσε μὴτ' [αὐχμὸν] πιέζειν, μὴτ' ἄγαν γ' [ἐπομβρίαν.] Alciphron. III. 35. [αὐχμὸς τανῦν — δεῖ δὲ ἐπομβρίας. Pariter ἐπομβρίας καὶ αὐχμὸς coniunxerunt Hipparchus apud Stobaeum Serm. CVI. p. 573. et Sextus Empiricus aduersus Mathem. lib. v. §. 2. Arctaeus

de Causis et Signis Acut. Morb. lib. II. cap. 4. Ὁ δὲ αὐχμὸς ἐς [ἐπομβρίαν] τρέπεται. Ad quem Petitus haec Diogenis Laertii verba laudauit. Heraclitus, τῶν ἰατρῶν ἀνιγματοῦδως ἐπυνθάνετο, εἰ δύναντο ἐξ [ἐπομβρίας αὐχμὸν] ποιῆσαι. existant IX. 3. Hippocrates Aphor. III. 15. Οἱ αὐχμοὶ τῶν [ἐπομβριῶν] εἰσὶν ὑγιεινότεροι. Vide sis et Aphorism. XVI.

^d Φερεκύδης σεισμὸν Σαμίους προεμήνυσε, Cicero de Diuinat. 56. Pherecydes, cum vidisset haustam aquam de puteo, terrae motum dixit instare. Sic et II. 13. ac Plinius H. N. lib. II. §. 81. Pherecydi pariter hoc adscribunt Apollonius Mirab. cap. V. Diogenes Laertius I. 116. et Theopompus: ast Andron Pythagorae. Vide Euseb. P. E. X. 3. Cum Androne faciunt Iamblichus Vit. Pyth. cap. XXVIII. §. 136. et Porphyrius §. 29. Ammian. vero Marcellinus XXII. 16. Anaxagorae hoc idem tribuit.

^e Ἴπποκράτης Θετταλοῖς προσίοντα [λοιμὸν,] Vulgo λιμὸν. Ac Reg.

καὶ Τιμήσιος Κλαζομενίοις ἐκλείποντα ἥλιον ^f, καὶ ἄλλοι
ἄλλο τι ^g. Πῶς δὲ δὴ καὶ Θεὸς τὰ ὅσα ἐφ' ἡμῖν
καταμαντεύεται;

Μη σπείρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βία ^h,

Hippocrates, et defectum solis Clazomeniis Timefias, alius-
que aliud praedixit. Quomodo contra,] quae in potestate
nostra sunt, praedicit Deus?

Ne liberis incumbito, inuito Deo,

Reg. Harleian. et Paccii codex
λοιμῶν repraesentant. Ac me-
rito quidem; nam Hippocra-
tes *venientem ab Illyriis pesti-*
lentiam praedixit, auctore Pli-
nio VII. 37. Res a Sorano Vit.
Hippocr. p. 1. 2. plenius hoc
modo narratur: Εἰς τὴν Ἰλλυ-
ριῶν καὶ Παιόνων βαρβάρων γῆν
[λοιμῶν] κατασκήψαντος, καὶ δεομέ-
νων τῶν ἐκεῖ βασιλέων πρὸς αὐτὸς
ἔλθεῖν, παρὰ τῶν πρέσβρων· τίνα
ἦν ἐκτὶ τὰ πολλὰ τῶν πνευμάτων
μαβῶν, ἐκείνους μὲν ἀπράκτους ἀπέ-
πεμψε. συλλογισάμενος καὶ τὸν
νόσον ἐπὶ τὴν [Ἀττικὴν] ἤξειν,
προειπὼν τὸ γενησόμενον, καὶ τῶν πύ-
λεων, καὶ τῶν μαθητῶν ἐπεμελήθη.
Prior hos locos adduxit Hein-
sius. Notare vero praetermi-
sit vir ille doctus, hoc benefi-
cium a Thessalo Hippocratis
filio fusissime memoratum esse
in Orat. ad Athen. tom. I. Oper.
Hippocr. pag. 6.

^f [Τιμήσιος] Κλαζομενίοις ἐκλεί-
ποντα ἥλιον,] Vulgo Τιμάσιος, at
in Reg. et Harleian. Τιμήσιος
legitur, ac sic edidi, cum Κλα-
ζομενίος Τιμήσιος Herodoto me-
moretur 1. 168. Heinso placet
Τιμήσιος, quia Timefiae
Clazomenii meminit Plutar-

ait
chus πολιτ. Παραγγ. tom. II.
p. 812. Eiusdem meminit et-
iam Περὶ πολυφιλίας p. 96. B. vt
et Aelianus V. H. XII. 9.
Verum non esse cur a Mss. re-
cedatur, iam vidimus. Atque
celebris est in Historia Eccle-
siastica non hic, sed alter Τιμά-
σιος vt vel inde liqueat nomen
esse satis Graecum. Vide So-
zomenum H. E. VIII. 7. Phi-
loftorgium X. 8. et Suidam in
Γαῦρος et in Τιμάσιος.

^g [ἄλλοι] ἄλλο τι. Vulgo
ἄλλος. Mss. lectionem nos ex-
hibemus.

^h δαιμόνων [βία.] Vulgo δαι-
μόνων ἄτερ. At cum daret Har-
leian. δαιμόνων βία περ, non dif-
ficulter intelleximus ἄτερ ex
Glossmate promanasse, legi-
que debere δαιμόνων βία, prout
habet Euripides Phoeniss. v. 18.
et ex eo Lucianus Iou. Conf.
tom. II. p. 124. Origines in
Celsum p. 73. Zenobius II. 68.
scholiastes ad Aristophanis
Ranas v. 1216. ac auctor Argu-
menti, quod Aeschyli Septem
contra Thebas praepositur.
Δαιμόνων βία, inuitis Diis. Eu-
ripides Phoeniss. v. 875.

ὁ Θεὸς λέγει

Ἦν γὰρ Φυτεύσης ἰ παῖδ', ἀποκτενεῖ σ' ὁ Φύς.
Ταῦτα λέγει μὲν, ἀλλὰ οἶδεν ἀνδρὶ συμβαλεύων ἀκο-
λάσῳ καὶ ἀκρατεῖ μέθης, καὶ διὰ τῆτο προλέγει τὴν
συμφορὰν ἧς παρέσχε μὲν τὴν ἀρχὴν ὁ Δαίος, ἐγνώ-
ρισε δὲ τὴν αἰτίαν ὁ Θεός.

Κροῖσος Ἄλυν διαβάς ^k μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.
ὅτι μὲν διαβήσεται ἔ λέγει, τὶ δὲ πείσεται διαβάς, λέ-
γει. Εἰ δὲ ἀπαλλάξεις τῆς συμπλοκῆς, καὶ διοική-

ait Deus;

Natus parentem namque maculabit suum.

Haec dicit quidem, non ignorat tamen intemperanti et vinofo homini consilium se dare, ideoque futuram calamitatem praedicit: cuius causam Laius praebuit, Deus praedixit.

Croesus Halyn penetrans magnam pervertet opum vim:
transiturum eum esse non dicit; sed quid post transitum even-
turum ei sit, dicit. Quod si oraculum diuinum, mentemque
humanam

^ε Εξ ἡ τεκνώθη Λαίος [βίβλ. θεῶν.]
Et Iphig. in Aulide v. 702.

Θεὸς δίδόντος, ἢ [βίβλ. θεῶν] λα-
βάν.

Aeschylus in Septem contra
Thebas v. 537.

^η Ἡ μὴν λαπάξειν ἄστν Καδμείων,
[βίβλ. Διός.]

Vide et v. 751. Arrianus Ex-
ped. Alex. III. 2. Καὶ Χίων ὅτι
δὴ ὁ δῆμος ἐπηγάγετο σφῶς [βίβλ.]
τῶν κατεχόντων τὴν πόλιν, *Inuiis*
iis, qui tenebant urbem. Locum
pessime ceperunt interpretes.

Ibid. δαιμόνων βίβλ.] Vide quae
dixi in Praefatione. M.

^ι Ἦν γὰρ φυτεύσης] Vulgo
εἰ γὰρ φυτεύσεις. At codices

Tom. I.

eam, quam repraesentamus,
exhibent lectionem. Euripides
Phoeniss. v. 19. Εἰ γὰρ τεκνώ-
σεις. Ac ita Lucianus tom. II.
p. 124. Alcinous Doct. Plat.
cap. XXVI. Vetus auctor ὑπο-
θήσεως Aeschyli Septem contra
Thebas, scholiastes ad Aristo-
phanis Ranas v. 1216. Orige-
nes in Cellum p. 73. et alii.
Sed hunc locum noster ex
memoria laudauit.

^k Κροῖσος Ἄλυν διαβάς] Ex-
stat apud Herodotum I. 53.
Aristotelem Rhet. III. 5. scho-
liasten ad Euripidis Oresten
v. 165. aliosque multos. Vide
nos ad Ciceronis de Diuin.
II. 56.

Aa

I κη

σεις μαντικήν Θεῶν, καὶ ἀνθρώπων νῦν¹, διέλυσας ἀρμονιῶν τὴν μεσικωτάτην^m.

5. Οἶκος ἕστος εἰς Θεῶν καὶ ἀνθρώπων, ἕρηνος καὶ γῆς, δυοῖν ἐστὶ καὶ ὀχήματα τὰ ἀθάναταⁿ. ἂν τὸν μὲν νέμονται Θεοὶ καὶ Θεῶν παῖδες, τὴν δὲ ὑποφῆται Θεῶν ἀνθρώποι, ἔχαιμαιεῦναι, κατ' Ὅμηρον, ἔδὲ ἀνιπτόποδες^o, ἀλλὰ ἄνω εἰς τὸν ἕρηνον ὀρῶντες ὀρθῆ

humanam distrahas et distinguas, harmoniam coniunctissimam dissoluis

6. Non aliam domum habent, praeter hanc, quam vides, Dii hominesque, caelum dico et terram: duo illa genera, duos hos lares, duo haec aedificia incolunt, alterum Dii Deorumque liberi; alterum Deorum incolunt interpretes, non illi quidem humicubae, ut ab Homero vocantur, aut illotipodes, sed qui oculos simul mentemque in caelum erigant, et a Deo

¹ καὶ [διοικήσεις] μαντικήν Θεῶν, καὶ ἀνθρώπων νῦν,] Hen. Stephanus edidit διακίσεις. Hinc is, ut et Heinsius, fecere διασχίσεις. At Harleian. διοικήσεις. Reg. autem διοικήσεις. Recte quidem, nec aliter exhibui.

^m διέλυσας ἀρμονιῶν τὴν μεσικωτάτην.] Reg. et Harleian. καὶ διέλυσας, unde rescribendum καὶ διέλυσας.

Sectio 5.

ⁿ [ὀχήματα] τὰ ἀθάνατα.] Heinsius legit οικήματα. Non accedo: nam mihi sana videtur codicum lectio.

Ibid. καὶ ὀχήματα τὰ ἀθάνατα.] Dele superfluum articulum, natum ex praecedente syllaba; quemadmodum in voce μερικῶ factum paullo ante vidimus. Male Heinsius legit οικήματα. ὀχημα est in quo aliud conti-

netur et una vehitur. sic corpus humanum vocatur ὄχημα ἀνιμαε, XXXVII. 3. et navis ibidem (sect. 8.) ὄχημα νεστορις. Vide Clem. Alexandrinum Protrept. p. 15. Mox, postθεσὶ pone ὑποσημῆν, — ἐπιστάται Θεοί· γῆν τε γὰρ etc. M.

^o Οὐ χαιμαιεῦναι — ἔδὲ ἀνιπτόποδες, Respicit ad Iliad, Π. 234.

Ἄμφι δὲ Σελλοί

Σοὶ ναῖσο' ὑποφῆται ἀνιπτόποδες, χαιμαιεῦναι.

De Iouis Dodonaei sacerdotibus loquitur poeta. Vide sis interpretes ad Lucani III. 80.

^p εἰς τὸν ἕρηνον ὀρῶντες [ὀρθῆ] τῆ ψυχῆ,] Vulgo ὀρθοὶ τῆ ψυχῆ. Vterque vero Mfs. illam lectionem redarguit, nostram confirmat.

2 ἐπιστάται

τῆ ψυχῇ, καὶ ἀνητημένοι τῆ γνώμῃ πρὸς τὸν Δία.
Διέλαχον δὲ αὐτῶν τὰς βίβας ἐπιστάται θεοὶ ρ, γῆν τε
γὰρ θεοὶ ἐπιβόσκονται, σώζοντες τὰ τῆς γῆς ἔγγονα,
ἔχ ὀρώμενοι ρ, ἔδδ τοξεύοντες, ἢ τιτρωσκόμενοι.

Οὐ γὰρ σίτον ἔδδσ' ς, ἔ πίνωσ' αἴθοπα οἶνον.

Ἄνθρωποι δὲ εἰς τὸν ἕρανὸν ἀφορῶντες, ἢ θέμις, ὄρᾶν ς
τὸν τῆ Διὸς πυριλαμπῆ οἶκον, ἔ χρυσοῖς, κατ' Ὀμη-
ρον, κόσμοις καὶ κόραις δᾶδας μετὰ χεῖρας φέρουσι ς

a Deo toto animo dependeant. Horum vitae Dii praesident,
qui ipsi quoque terram pererrant, eiusque progeniem con-
feruant; caeterum nec videntur, nec in bello, ut Homerus
vult, iaculantur, aut vulnerantur,

Nec Cererem tractant, nec rubri munera Bacchi.

Homines vero, sublatis in caelum oculis, qua licet, splendi-
dam Iouis domum intuentur; quae non, ut illa poetae, auro
adornata est, nec pueris, qui ardentem manu taedas ferunt; sed
sole

ρ ἐπιστάται θεοὶ,] Daemonas
ait; de quorum muniis, inter
alios, vide Platonem Sympof.
p. 327. G. et Apuleium de
Habit. Doct. Plat. p. 585. ac
de Deo Socr. p. 674. seq.

ρ ἔχ ὀρώμενοι] Sensum sub-
esse non nego: acumen desi-
dero quod in adiunctis Parti-
cipiis τοξεύοντες et τιτρωσκόμενοι
video Maximus enim χλευάζει,
et tacite deridet Deos Home-
ricos, quos Poeta inducit iacu-
lantes et vulneratos, infra di-
gnitatem Immortalium, et quasi
homines essent. Coniicio igitur
scripsisse, ἔχ ὀδωρόμενοι, non la-
mentantes: quales eos Home-
rus interdum describit. sic
Diff. XXIV. 5. καὶ θεοὶ πίνοντες,
καὶ γελῶντες θεοὶ, καὶ ὈΔΥΡΟ-
ΜΕΝΟΙ θεοὶ. vide et XI. 5.
Athenagoras Legat. p. 82. ἔταν

δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
ὈΔΥΡΗΤΑΙ μὲν τὸν υἱὸν —
ἀδυνατεῖ δὲ ὈΔΥΡΟΜΕΝΟΣ
τῆ κινδύνη ἐξαρκάσει, — τίς ἐκ
ἂν etc. Vide Cl. Alexandri-
num *Protrept.* p. 37. A. Iose-
phum contra Apion. lib. II.
sect. 34. Tertullianum *Apolog.*
c. XIV. sed praecipue Plato-
nem *de rep.* lib. III. pag. 164.
πολύ δ' ἐτι τρίτων μᾶλλον δεησόμεθα
(Ὀμήρῳ) μή τοι θεός γε ποιεῖν
ὈΔΥΡΟΜΕΝΟΥΣ. Mox, si au-
feras distinctionem post ὄρᾶν,
non opus erit ut legatur
ὄρῶσι. M.

ς οὐ γὰρ σίτον ἔδδσ',] Iliad.
Ε'. 341.

τ ἢ θέμις ὄρᾶν,] Malim ἢ θέ-
μις, ὄρῶσι, quod Paccius, Hein-
sius, et Grotius in suis versioni-
bus expressere.

υ κόραις δᾶδας μετὰ χεῖρας
φερουσι]

λαμπόμενον, ἀλλὰ ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ τῶν τρίτοις συν-
 τεταγμένων ἀκμαίῳ πυρὶ καταφεγγόμενον. Στρατὸν
 ὄραῖς ἡγεμόνων ἀγαθῶν, καὶ θεραπόντων ἀναγκαίων
 τῆτό μοι Φύλαττε τὸ σύνθημα, καὶ ὄψει μὲν τὴν μαντι-
 κήν, συνήσεις δὲ τὴν ἀρετὴν, γνωριεῖς δὲ τὴν ἑκατέρω
 ἐπιμέλειαν καὶ κοινωνίαν *.

ζ'. Πολιτείαν ὄραῖς τὸν ἀνθρώπινον βίον, εἶχ' ἑδραῖον,
 εἰδὲ ἡπειρωτικόν, ἀλλὰ διὰ νεῶς ὀλκάδος ἐν πελαγῆ
 πλατεῖ περαιούμενον γ· σώζει δὲ αὐτὴν εἰ μόνου κυβερ-
 νήτης τέχνη, ἀλλὰ καὶ πνευμάτων καιροὶ, καὶ ὑπηρεσία

sole, lunaque, reliquorumque, qui hos comitantur, illustri
 fulgentem igne. Exercitum ex optimis ducibus, necessariis-
 que militibus vides: haec inter se coniuncta maneant; videbis
 quid sit diuinatio, videbis virtutem vtriusque, vtriusque offi-
 cium, et quid commune habeant.

7. Vides humanam vitam esse quasi rempublicam quan-
 dam; est autem instabilis, nec in continenti constituta, sed
 quae parua nauicula immensum mare traicit: hanc non gu-
 bernatoris tantum ars conseruat, sed et ventorum commoditas,

et
 φέρει] Vulgo κόραις — φερῶ-
 σαις. At Reg. et Harleian.
 φέρει, quapropter edidi κόραις
 φέρει, non enim erat eur, vt
 Heinsius fecit, poetica voce
 κῆραις vterer. Ad Odyss. η'.
 100. respicit, vbi poeta,

κῆρσιν δ' ἄρα κῆραις εὐδμήτων
 ἐπὶ βαμῶν

"Ἔασαν, αἰδομένας δαΐδας μετὰ
 κῆρσιν ἔχοντες.

Vide Lucretium II. 24.

κ τὴν ἑκατέρω ἐπιμέλειαν καὶ
 κοινωνίαν.] Supra dixerat, θεῶ
 μαντείαν, et ἀνθρώπων νῆν, esse
 κῆρμα συγγενές: quare mihi
 videtur legendum esse ἐπι-
 μιξίαν καὶ κοινωνίαν * vt XXXVII.

8. φιλία δὲ καὶ ἐπιμιξία καὶ κοινο-
 νία — ἐκποδῶν ἦν, quater alibi
 hac voce ἐπιμιξία vtitur Maxi-

mus sensu pari. Aristides *Hymn.
 in Nept.* p. 20. καὶ φιλίαν αὐτοῖς
 γενέσθαι καὶ ἐπιμιξίαν. Συμπλοκὴν
 καὶ κοινωνίαν, Arrianus *Diff.* III.
 26. *Cyru* (ἐπιμέλεια) non videtur
 vllum hic locum habere. M.

Sectio ζ'.

γ ἀλλὰ [διὰ] νεῶς ὀλκάδος ἐν
 πελάγει· πλατεῖ [περαιούμενον]
 Reg. ἀλλὰ νεῶς ὀλκάδος — περαι-
 μένος. Sed et Harleian. vocu-
 lam διὰ praetermittit. Locus,
 vt videtur, ita refingendus est,
 Πολιτείαν ὄραῖς τὸν ἀνθρώπινον
 βίον, εἶχ' [ἑδραῖον] εἰδὲ [ἡπειρωτι-
 κήν,] ἀλλὰ νεῶς ὀλκάδος ἐν πελάγει
 πλατεῖ περαιούμενης. Eandem
 vero similitudinem multi scri-
 ptiores adhibent. Vide nos ad
 Tusc. I. 30.

κ ὑπηρεσία

ναυτῶν^z, καὶ εὐκολία ὀργάνων, καὶ θαλάττης φύσις. Τάττε δέ μοι κατὰ μὲν τὰ ὄργανα καὶ τὰς ὑπηρεσίας τῆς λογισμῆς τῆς ψυχῆς, κατὰ δὲ θαλάτταν καὶ τὰ πνεύματα τὸ ἄδηλον τῶν ἀνθρωπίνων, κατὰ δὲ τὸ προορατικὸν τῆς κυβερνητικῆς τέχνης τὸ εὐσοχον τῆς μαντικῆς. Εἰ δὲ σε ἀντιπίπτει τῶ λογισμῶ^a τῆς πολιτείας κρᾶσις, ἀκῆση Πλάτωνος ὡδὶ λέγοντος· » Ὡς Θεὸς μὲν πάντα, καὶ μετὰ Θεῶ^b τύχη, καὶ καιρὸς, τὰ ἀνθρώπινα κυβερνῶσι τὰ ζύμπαντα· ἡμερώτερόν γε μὴν τρίτον ἐπὶ τέτοις προσθεῖναι^c, δεῖν ἔπεσθαι τὴν τέχνην. Καιρῶ γὰρ χειμῶνος συλλαβέσθαι κυβερνητικὴν, ἢ μὴ, μέγα πλεονέκτημα ἔγωγ' ἀνθεῖν.»

ἢ. Ταῦτά μετὰ τὰ μαντεύματα τὴν ψυχὴν ταράτ-

et ministerium singulorum, et instrumentorum agilitas, et natura maris. Cum instrumentis ergo et ministerio confer rationem animi, cum mari et ventis rerum humanarum incertitudinem, cum prudentia gubernatoris diuinationis certitudinem. Quod si absurdum reipublicae huius temperamentum animo videatur tuo, Platonem audies, qui ita scribit: *Deus, et cum Deo fortuna, opportunitasque, humana gubernant omnia; ut autem melius agamus, praestabit teritiam his adiacere artem. Quoties namque tempestas oritur, multum interesse existimo, sitne peritus gubernator, necne.*

8. Haec oracula animum perturbant meum, neque permittunt,

z ὑπηρεσία ναυτῶν,] Vulgo ἐπηρεσία αὐτῶν. At Reg. ὑπηρεσίαν αὐτῶν. Harleian. ὑπηρεσία ναυτῶν, quod aperte verum cum sit, id recepimus. Sed nec aliter H. Stephanus olim reponendum coniecerat.

a [ἀντιπίπτει] τῶ λογισμῶ] Reg. et Harleian. ἀντιτύχει. Legendum videtur ἀντιτυπεῖ τῶ λογισμῶ. Etymologus Ἀντίτυπα, ἀντιπίπτοντα.

b καὶ μετὰ Θεῶ] Vulgo μετὰ

Θεόν. At Mfs. μετὰ Θεῶ, prout apud Platonem recte legitur. Locus extat lib. IV. Legg. pag. 598. A. a cuius libris nonnihil diuersus abit Maximus, quod, iis non inspectis, ἔῃσιν hanc recitauerit. Afferunt eam Iulianus ad Themist. pag. 257, 258. Hierocles de Provid. p. 264. et Stobaeus Serm. LVIII. p. 380.

c τρίτον ἐπὶ τέτοις προσθεῖναι δεῖν ἔπεσθαι, τὴν τέχνην.] Ita distingue, non post προσθεῖναι. M.

Λα 3

d τοῖς

τει, καὶ ἔτε καθαρῶς εἰς ὑπεροψίαν ἄγει τῆς μαντικῆς, ἔτε καθαρῶς τοῖς λογισμοῖς διαπιστεύει ^d. ἀλλ' ὡσπερ τῶν ἀμφιβίων ζώων οἱ ὄρνιθες κοινῶνδσι τῆ ἐν ἀέρι δρόμῳ τοῖς μεταρσίοις, τοιαύτην ὁρῶ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὴν διαγωγὴν τῆ βίης, ἀμφίβιον καὶ κεκραμένην ὁμῶς ἐξουσία καὶ ἀνάγκη· οἷα γένοιτ' ἂν καὶ δεσμώτῃ ἀνδρὶ ἐξουσία ἐπομένῳ αὐθαιρέτως τοῖς ἄγασιν· ὥστε ἐγὼ ὑποπτεύω μὲν τὴν ἀνάγκην ^e, ὀνομάσαι δὲ αὐτὴν εὐπόρως ἔκ ἔχω. Καὶ γὰρ πεπερωμένην Φῶ, ὄνομα λέγω πλανώμενον ἐν ἀνθρώπων δόξαις ^f. Τίς γὰρ ἡ πεπερωμένη; ποίας φύσεως; τίνος ἰσίας;

Εἰ μὲν τις θεὸς ^g ἔσσι, τοὶ ἔρανὸν εὐρὺν ἔχουσι,

mittunt, vt vel plane diuinationem contemnam, aut firmiter illi adhaeream: sed sicut aues, quae ancipitis naturae sunt, cum reliquis hoc commune habent, quod in aere volent; talem video vitam esse nostram, quam ducimus, ancipitem, mixtamque necessitate simul et libertate. Ea autem libertas talis est, qualis in homine vincito, qui sponte sequitur lictores; itaque necessitatem illam videre mihi videor, apte tamen exprimere non possum. Si enim Parcam dicam, voce vtar, in qua hominum opiniones ludunt. Quid enim est Parca? cuius naturae? quae est eius essentia?

Si Dea sis, caelique habitas sublimia templa;

minime

Sectio ἡ.

^d τοῖς λογισμοῖς διαπιστεύει.] *Quid* διαπιστεύει? nihil praecedit nisi ταῦτα τὰ μαντεύματα. sed in istis nullus sensus. Coniicio διαπιστεύειν ἔξ· vt Constructio fit, ταῦτα τὰ μαντεύματα ἔτε ἄγει τὴν ψυχὴν, — ἔτε ἔα ἰ διαπιστεύειν. Necessitatem huius sensus vidit Cl. Interpres, prout liquet ex Versione; in qua, pro *aut firmiter illi* (Diuinationi) *adhaeream*, prorsus contra debuit esse, *aut firmiter ratiocinationibus* (τοῖς λογισμοῖς)

adhaeream; nempe *humanis*. Paulo ante, pro ταῦτά μοι τὰ μαντεύματα, scribe MOI, vt magis vitetur Constructio- nis ambiguitas. M.

^e ὑποπτεύω μὲν τὴν ἀνάγκην.] Vulgatae τὴν nesciunt; quam voculam fide codicum Reg. et Harleian. addidimus.

^f πλανώμενον [ἐν] ἀνθρώπων δόξαις.] Vulgo πλανώμενον ἀνθρώπων δόξαις. Sed Mss. lectio- nem, quam sequimur, exhibent.

^g εἰ μὲν τις θεός] Odyss. Z. 150.

h ni

ἔδ' ἐν τῶν δεινῶν σὸν ἔργον (ἔδ' ἐ κατ' εἰμαρμένην αἰ ἀν-
θρώπινα συμφορὰ) ἢ ἔ γὰρ θεμὶς ἀνάπτειν θεῶ
αἰτίαν κακῶ.

Εἰ δέ τις ἐσσι βροτῶνⁱ, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάασσι,
ψεύδεται μὲν ὁ ἑλπήνωρ λέγων,

Ἄσέ με δαίμονος^k αἴσα κακῆ·

ψεύδεται δὲ ὁ ἀγαμέμνων λέγων,

Ἐγὼ δ' ἔκ αἰτίος^l εἰμι,

Ἄλλὰ Ζεὺς, καὶ μοῖρα, καὶ ἠεροφοῖτις ἔριννύς^m.

9. Ἔοικε δὲ καὶ ταυτὶ τὰ ὀνόματα εἶναι μοχθηρίας
ἀνθρώπινης εὐφημοὶ ἀποσοφαί, ἀναθέντων αὐτῆς τὴν
αἰτίαν τῶ δαιμονίῳ, καὶ ταῖς μοῖραις, καὶ ταῖς ἔριν-
νύσιν· οἱ δὲ ἐν μὲν ταῖς τραγωδίαις ἢ ἐχέτωσαν χώραν

minime reprehendi debet, quod a te fit, neque Parcae hu-
manae miseriae causa (quia nulli Deo adscribi illa debet)
tribuenda est.

Sin hominum quisquam, tellurisque incola nostrae;
mentitur Elpenor, cum dicit,

Laesti me mala scæua Dei:

mentitur et Agamemnon, cum dicit,

mei nil criminis est;

Sed Iouis, et Parcae, quaeque aera lustrat Erinnyis.

9. Quae nomina nihil aliud sunt, quam humanae impro-
bitatis speciosus praetextus, quae culpam suam in Deos, in
Parcas, in Erinnyas conferre solet: quae in tragoediis, ut locum
habeant, per me licet, nec enim cum poetis de nominibus
contendo;

ἢ αἰ ἀνθρώπινα συμφορὰ] Ita
codices, nam vulgo deest pri-
ma vox.

ἰ εἰ δέ τις ἐσσι βροτῶν,] Odyss.
γ'. 153.

κ Ἄσέ με δαίμονος] Odyss.
α'. 61.

l Ἐγὼ δ' ἔκ αἰτίος] Iliad τ'. 86.

ἢ ἠεροφοῖτις ἔριννύς.] Euri-
pides Orest. v. 321.

Μελαγχρῶτες Εὐμενίδες, αἳ τε
τὸν ταναόν αἰθέρ' ἀμπάλλουσ' etc.
vbi vide scholiasten, et Hesy-
chium, ac Etymologum in
ἠεροφοῖτις.

Seclio 9.

ἢ ἐν μὲν [ταῖς] τραγωδίαις]
Penultima vox Mss. Reg. et
Harleian. debetur.

(ὃ νερμεσῶ τοῖς ποιηταῖς τῶν ὀνομάτων) ἐν δὲ τῷ βίῃ
 δράματι ὁ μήποτε ταῦτα κενά. Ἡ δὲ ἐριννύς, καὶ ἡ
 αἴσα, καὶ οἱ δαίμονες, καὶ ὅσα ἄλλα διανοίας εἰμαρ-
 μένης ὀνόματα ρ ἔνδον ἐν τῇ ψυχῇ καθιεργμένα, καὶ
 τὸν Ἀγαμέμνονα ϑ ἐνοχλεῖ,

ὅτ' ἄριστον Ἰ Ἀχαιῶν ἔδ' ἐν ἔτισε·

ταῦτα καὶ τὸν Ἐλπήνορα εἰς μέθην ἄγει, ταῦτα καὶ τὸν
 Θυέστην ἀθεῖ ἐπὶ τὸν τῆ ἀδελφῆ γάμον, ταῦτα δὲ τὸν
 Οἰδίποδα ἰ ἐπὶ τὸν τῆ πατρὸς φόνον; ταῦτα καὶ τὸν

contendo; in vitae autem scena vide, ne ineptiae sint. Nam
 et Erinnys, et mala Scaeva, et vis Deorum, et si quae alia
 vocabula, quae fatalem expriment potentiam; in animo no-
 stro circumgestamus; ea sunt, quae Agamemnonem turbant,

Cum nihil fecit, Graecum qui maximus armis;
 ea sunt, quae in ebrietatem Elpenora, in fratris nuptias
 Thyestem, Orestem in matris caedem impellunt; ea sunt,
 quae

ο ἐν δὲ τῷ βίῃ [δράματι] Sic
 recte Heinsius, ac ita Reg. et
 Harleian. vulgo δράματι.

ρ διανοίας εἰμαρμένης] D. Hein-
 sius reponit διανοίας ἡμαρτημένης,
 vitiosarum cogitationum. Omni-
 no praeter rem; nam nemo
 dubitat, quin vitiosae cogita-
 tiones sint ἔνδον ἐν τῇ ψυχῇ κα-
 θιεργόμεναι. Grotius, voce di-
 visa, legit, δι' ἀνοίας εἰμαρμένης
 ὀνόματα vertit enim, quae illa
 per imprudentiam facto dantur
 nomina. Malim, καὶ ὅσα ἄλλα
 διαδίδοται εἰμαρμένης ὀνόματα.

Ibid. ὅσα ἄλλα διανοίας εἰμαρ-
 μένης ὀνόματα] Heinsius διανοίας
 ἡμαρτημένης. Grotius diuisim,
 δι' ἀνοίας, per imprudentiam.
 Davissius, ὅσα ἄλλα διαδίδοται
 εἰμαρμένης ὀνόματα. Forte, ὅσα
 ἄλλα προνοίας ἢ εἰμαρμένης ὀνόμα-

τα. Vide XI. 4. unde discis
 differentiam inter πρόνοιαν et
 εἰμαρμένην. M.

ϑ καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα] Hein-
 sius, suppleta voce, rescribit,
 ταῦτα καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἐνοχλεῖ.
 Illam vero iam suppeditant
 libri, si modo locum rite di-
 stinguas. Sic igitur inter-
 punge: καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἐνο-
 χλεῖ, — ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν ἔδ' ἐν
 ἔτισε, ταῦτα καὶ τὸν Ἐλπήνορα
 εἰς μέθην ἄγει ταῦτα καὶ τὸν
 Θυέστην ἀθεῖ ἐπὶ τὸν τῆ ἀδελφῆ
 γάμον ταῦτα, καὶ τὸν Οἰδίποδα
 ἐπὶ τὸν τῆ πατρὸς φόνον ταῦτα
 καὶ τὸν συκοφάντην etc.

ι ὅτ' ἄριστον] Iliad. Α'. 412.
 κ ταῦτα δὲ τὸν Οἰδίποδα] Scri-
 bendum καὶ pro δὲ vide quae
 praecedunt et quae sequun-
 tur. M.

συκοφάντην ἐπὶ τὰ δικασήρια, καὶ τὸν ληστὴν ἐπὶ τὴν θάλατταν, καὶ τὸν ἀνδροφόνον ἐπὶ τὸ ξίφος, καὶ τὸν ἀκόλασον ἐφ' ἠδονάς. Αὐταὶ πηγαὶ συμφορῶν ἀνθρωπίνων. ἐντεῦθεν ῥεῖ τὸ τῶν κακῶν πλῆθος, ὡς ἀπὸ τῆς Αἴτνης τὸ πῦρ ῥεῖ, ὡς ἐξ Αἰθιοπίας ὁ λοιμὸς ῥεῖ· καὶ τὸ μὲν πῦρ ἐπὶ γῆν ῥεῖ^ι, καὶ ὁ λοιμὸς μέχρι τῶν Ἀθηνῶν προελθὼν ἔση· οἱ δὲ ὄχαιοὶ τῆς μοχθηρίας πολλοὶ καὶ ἀέναοι, καὶ δεόμενοι μαντείῶν πολλῶν καὶ χρησμῶν μυρίων. τίς ἂν ἔν ἀμάρτοισι μαντευόμενος τί τέλος μοχθηρίας, τί τέλος ἀπιστίας, τί τέλος ἀκολασίας; Ταῦτα καὶ Σωκράτης προύλεγεν, ἔχ' ὁ Ἀπολ-

quae sycophantam in iudicium, piratam in mare, homicidam in ferrum, intemperantem in voluptates trahunt. Hi sunt calamitatum humanarum fontes; e quibus non aliter, quam ex Aetna ignis, ex Aethiopia pestis, mala illa defluunt: hoc interest tamen, quod ignis in terram fertur, pestis cum Athenas vsque peruenit, substitit: scelerum torrentes et innumeræ sint, et perennes, ideoque plurimis responsis, plurimis opus est oraculis. Nemo ergo meo iudicio errabit, qui ex oraculo quaerat aliquo, quis improbitatis, quis perfidiae, quis intemperantiae finis futurus sit. De his vero Socrates non minus olim

τ ὡς ἐξ Αἰθιοπίας] Sic Reg. non ὡσπερ, vt vulgo. Vult autem pestem, quae belli Peloponnesiaci tempore saevit; haec enim ἤρξατο τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, ἐξ Αἰθιοπίας τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου, prout Thucydides lib. II. p. 129. Vide nostrum Dissert. XIII. 4.

ι καὶ τὸ μὲν πῦρ ἐπὶ τὴν γῆν ῥεῖ.] Vix puto fieri posse vt Maximus tam parum accurate hoc loco argumentatus fuerit. Dixisse enim debuit ἐπὶ ΜΥΙΑΝ γῆν ῥεῖ, vel ἐπὶ τὴν ΣΙΚΕΛΙΚΗΝ ῥεῖ: ignis Aetnae in unam tantum terram, Siciliam, fluit.

Comparat Mala Naturalia, montium igneas Eruptiones, et Pestes, cum Malis Moralibus et ἐκαστοῖς, quae Homines sibi ipsi arcessunt; et ista leuiora esse dicit, vt pote particularia tantum, quando Aetna, inquit, exaestuat, Sicilia sola patitur: quando Pestis ista celebris grassabatur, non vltra Athenas processit. sed Scelerum eruptiones, multae sunt, non vna tantum, sicut Incendium Aetnaeum, et Pestis Attica: et perennes sunt, non temporariae, sicut ista Mala. M.

Αα 5

α ὁ Ἀπόλ.

λων μόνον· διὰ τῆτο ὁ Ἀπόλλων ἐπῆνει Σωκράτην ^x, ὅτι
ἦν ὁμότεχνος αὐτῷ.

olim respondebat, quam Apollo; et propterea Socratem, tan-
quam collegam suum, laudabat Apollo.

Λ Ο Γ Ο Σ Κ'.

Τισὶ χωριζέον τὸν κόλακα τῷ Φίλῃ.

Πρόδικος μὲν Ἡρακλέα ἄγει γ ἐν τῷ μύθῳ ἄρτι ἠβασ-
κοντα καὶ ἀνδριζόμενον ἐπὶ διτῆς ὁδοῦ, ἀρετὴν καὶ
ἡδονὴν ἐπισήσας ἡγεμόνας ἑκατέρω τῇ ὁδῷ· ἡ μὲν αὐτῷ
σοβαρὰ τῶν ἡγεμόνων, ἡ δὲ εὐσχήμεων ^z ἰδεῖν, βαδίζουσα

DISSERT. XX.

Quomodo ab adularore amicus debeat distingui.

Fabulam quandam conscripsit Prodicus, in qua Herculem pu-
berem, virilesque gerentem animos, duplici in via statuit;
vtrique huic viae virtutem voluptatemque tanquam duces
praeficit: quarum altera arrogans, procaxque; altera formoso
vultu,

^x ὁ Ἀπόλλων ἐπῆνει Σωκράτην,] Vide nos ad Dissert. IX. 1.

DISSERT. XX. vulgo IV.

Sectio α.

γ Πρόδικος μὲν Ἡρακλέα ἄγει.]
Hic sophista librum fecit, cui
titulus *Horae*, ἐν ᾧ, vt ait
Suidas, πεποίηκε τὸν Ἡρακλέα τῇ
ἀρετῇ καὶ τῇ κακίᾳ συντυγχάνοντα,
καὶ καλέσας ἑκατέρω ἐπὶ τὰ ἡδονῶν
αὐτῶν· καὶ προσκλίνου τῇ Ἀρετῇ
τὸν Ἡρακλέα, καὶ τῆς ἐκείνης ἰδρω-
τας προκρίνου τῶν προσκαίρων τῆς
κακίας ἡδονῶν. Haec habet ex
Aristophanis scholiast. ad *Nub.*
v. 360. De hac autem Pro-
dici fabula vide Xenophon.
Memor. lib. II. cap. I. 20. Ci-
ceronem *Offic.* I. 32. Quinti-
lianum *Instit. Orat.* IX. 2.
p. 553. Iustinam Martyrem

Apol. II. cap. XII. Clementem
Alexandrinum *Strom.* V. pag.
664. Philostratum *Vit. Apoll.*
VI. 10. de *Vit. Sophist.* lib. I.
Prooem. pag. 482. et §. XII.
pag. 469. denique *Themis-
tium Orat.* XXII. p. 280.

z ἡ μὲν σοβαρὰ, ἡ δὲ εὐσχήμεων.]
Putares de *duabus* Personis hic
loqui Maximum, propter *Ad-
versatiua*, ἡ μὲν, ἡ δὲ. sed non
ita est, et de *una* adhuc loqui-
tur, *Virtute*: nam *Voluptatem*
describere incipit paullo post,
ἡ δὲ ΔΕΥΤΕΡΑ, *Φρονητικὴ*, etc.
vnde patet, deprauatum esse
istud ἡ δὲ. Lego: ἡ μὲν αὐτῇ
σοβαρὰ τῶν ἡγεμόνων, ἄτε εὐσχί-
μων